

TILBAGEFALD

af

Henrik Ruben Genz & Hans Chr. Nedobrowsky

En dag i 1989. På dørskiltet Erik Frank Hansen. Udenfor er det sommer. Indenfor i den snævre lejlighed melder rustrangen sig igen hos den tørlagte alkoholiker. Han køber en pose øl, finder et kassettebånd, begynder at drikke og betror sig til båndoptageren.

– **Jae, det er fredag den 9. juni 1989 og klokken er præcis 11.18 om formiddagen. Jeg har lige været oppe i døgnkiosken og købe – øh – fem Hof.**
– **øhm, det vil sige jeg har et tilbagefald nu her efter fem måneders ædruelighed. Fem måneder og syv dage og æh... 12 timer cirka.**

Den dag ved Erik ikke, at båndet to år senere skal udgøre råstoffet i videoen »Tilbagefald«.

Han ved godt, at han vil bruge det han indtaler. Han har en bog i tankerne, en bog om sine 25 år som alkoholiker og pillemisbruger. På vej ud af misbruget må han derfor dokumentere, hvad der sker under det uundgåelige tilbagefald. Sådan som han også dokumenterer sin hverdag når han er ædru – skriver notater, fører dagbog og indtaler på bånd.

Så Erik er omhyggelig i sin brandert, nøjeregnende med detaljerne – klokkeslæt, antal øl, tankerne om livet, misbruget, døden, Gud, fremtiden, børnene, overboen og længslen efter hustruen Tove.

Tilbagefaldsbåndet kalder han det bagefter.

– **Altså – og min kone, jeg ville så gerne – lige før da sad jeg sådan og bad til Gud, om hun ikke godt på en eller anden måde ville give et tegn på – på en eller anden måde, hvor har jeg tit ønsket det, jeg savner hende så'n.**

En dag låner Erik kassettebåndet ud. Til os.

Henrik Ruben Genz – billedkunstner, videoinstruktør.

Hans Christian Nedobrowsky – journalist, Danmarks Radio.

»– Brug det som I vill«

Erik vil gerne dele sine smertelige erfaringer med andre.

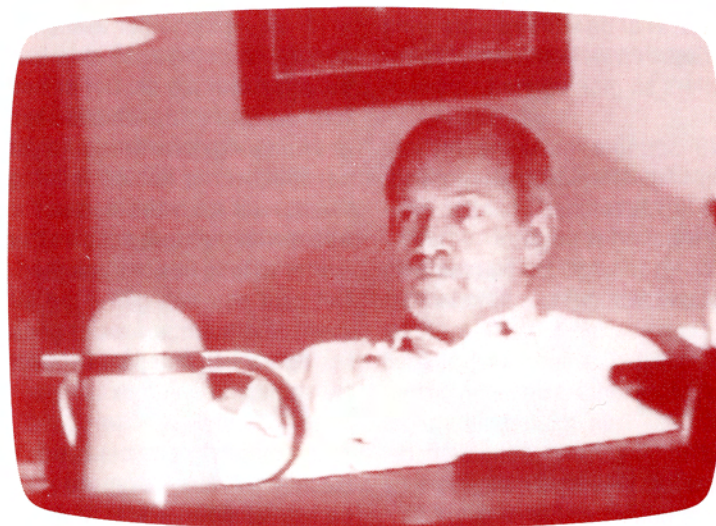
Vi lytter til båndet.

Det er et enestående og bevægende materiale, vi har fået i hænderne. Vi er enige om, at båndet skal bruges til »noget«.

Eriks indtalingen rummer en grum poesi, og vi taler om at skabe en parallel til den – i billeder.

(musik – »vilde kaniner«)

– **12.17. I min desperation sidder jeg og forsøger at bilde mig ind, at jeg er i godt humør. Sidder og lytter til musik, som I kan høre.**

Det kan godt være det bare er noget
jeg bilder mig ind.

(musik — »...vi kender alle jeres tricks,
vi blev født om natten...«)

— **Ja, vi kender alle jeres tricks**
— **I regner os for nul og nix.**

— **Ja, vi er de vilde kaniner — jeg**
er osse en vild kanin — og jeg var
ellers så glad og stolt.

Nu springer gnisterne mellem
billedkunstneren og journalisten.
Vi skriver manuskriptudkast, di-
skuterer og er enige.

Tilbagefaldsbåndet, billederne og
lydene skal fortælle historien om
Erik. Ingen rekonstruktioner, intet
skuespilleri, siger vi efter at have
talt om rekonstruktioner og iscenesættelse i en måned. Vi vælger dokumentarismen. Senere skal det vise sig, at vi også vælger at lege med dokumentarismen.

Optagelserne starter i foråret 1991
— i Eriks nye lejlighed.

Næsten to år efter tilbagefaldet.

— **12.45 — en ting der forbløffer**
mig det er, at jeg er så forholds-
vis rolig som jeg er. Det er nok
fordi at jeg véd, at det her det kun
er en engangsforestilling — og at
der alligevel er håb og redning
forude, det må være derfor, for
ellers ville jeg være desperat nu
— efter så lang tids ædruelighed.
Det skal sgu nok gå. — jeg vil
kraftedme kæmpe for det gode
liv jeg var begyndt på — det skal
fortsætte.

Vi er på besøg for at aftale de sidste
detaljer med Erik — over sort kaffe
og kanelstang.

Han siger, at hvis ikke det var fordi
vi skulle filme i næste uge, så ville
han have bygget sig et nyt skrive-
og køkkenbord. For at få bedre
plads til sine papirer, sin skrive-
maskine og sit forfatterarbejde.

Men det må jo vente, siger han.
Samme aften ringer vi til Erik. Han
skal ikke vente med sit bord. Han
skal snedkerere, og vi skal filme.
Der må være gode billeder i arbej-
det med bordet.

Vi ser det som et enkelt, næsten
banalt, men stærkt symbol på Eriks
nye liv, som han er ifærd med at
bygge op. Dagligdags gøremål,
som rummer en særlig betydning
for en mand, hvis liv har været
opfyldt af ét — rustrangen.

Vi vil vise, at Erik Frank Hansens
liv i dag er et ganske andet end
det, der udfolder sig på lydsidens
kassettebånd.

Men skyggerne fra fortiden er der
stadig.
De kræver deres.

— **Klokken er 22 — æh — 49 — og**
jeg har smidt et brev ind til min
overbo, fordi nu vil jeg ha' en
ordning på det der med den støj
han laver, og jeg har sagt til
ham, at jeg kommer i morgen kl.
10 — og så må — må — må vi se,
hvad det ender med.

— **Jaeh, jeg er meget, meget,**
meget, meget, meget fuld nu —
og klokken er — ja — 22.49 nu.

Så er der Eriks bror, Ole.
Han er for længst ankommet, da vi ringer på hos Erik den første optagedag. En mager, stille mand med et lunt glimt i øjet, et Video 8-kamera i hånden og et besynderligt efternavn – Vandjord.
Vi siger, det er i orden, at han lister omkring med sit kamera.

Om aftenen underholder Ole med dagens optagelser. Det er usædvanlige billeder vi ser. Godt arbejde, ægte dokumentarisme, tænker vi. Vi ser en mulighed, som vi måske burde gribe.

Til Ole siger vi ingenting, blot at han er velkommen til også at være med de næste dage. Vi forærer

ham en pakke Video 8-bånd, og han følger os alle dage. Optager hvad han vil, sådan som han vil.

Senere beslutter vi os for at bruge hans optagelser i »Tilbagefald«. De vil give en dimension til skildringen af Erik, som vi ikke selv har kunnet fange. De varme, menneskelige, afslappede, tænksomme, skæve og humoristiske sider af Erik.

– **Jah – og jeg er ved øl nummer – ja det gider jeg ikke og – holde rede på mere.**
– **Ja, ja, der sker nok ting og sager hen ad vejen – wo, wo – eller lad mig nu sige det på den måde, som jeg har det nu, psy-**

kisk – waa, wa, waa, wa – bokåk-bokåk-bok-bok-bok.

– **Jeg håber I regner med – eller I kan forstå det ikke er for at være sjov, det er faktisk en overlevelsesmekanisme, osse det her.**
– **Ja, det tror jeg nok I ved, kære venner – wo, wo.**

Dét er »Tilbagefald«.
Fragmenter af en misbrugers liv. Erik Frank Hansens lydnotater om sig selv. Hans opgør med misbruget og de indre skygger. En vej bort fra alkoholen og pillerne.

Det er vores billeddigt om ham. Et menneske på vej mellem fortid og fremtid.

Og Eriks bog? Den udkom på forlaget Spektrum i september 1991. Wombleys Finérfabrik – en drankers dagbog.

*Klokken er 02.30
Lagde recepten og buskortet
klar til imorgen
og gik til ro for lidt siden
med en ganske lillebitte
næsten frygtsom flamme
af noget rart
blafrende dybt inde
Ligger sku helt stiv nu
med tilbageholdt åndedræt
af frygt for at flammen
skal blæse ud
Gonat*

(digt af Erik Frank Hansen)

TILBAGEFALD

Video, 39 min. Danmark, 1991.

Af Henrik Ruben Genz og Hans Chr. Nedobrowsky. Kamera: Torben Madsen og Ole Rai Rejnar Vandjord. Lyd: Michael Bro. Sagkyndig: Arne Bro.

TILBAGEFALD er produceret af TV-Genzyn for SFC i samarbejde med Det Danske Videoværksted i Haderslev, Take One og Video Vest. Projektet har fået støtte fra Rusmiddlerådet, Vejle Amt. Udlejning: SFC. Video nr. V13-034

Erik Frank Hansen

Født 1940.

Forfatter.

Tidligere ufaglært arbejder.

I 1973 forfatter af tegneserier til Anders And & Co.

1979 digtsamlingen »Stedfortræderen«.

1991 »Wombleys Finérfabrik – en drankers dagbog«, udgivet på forlaget Spektrum.

Har desuden skrevet digte og noveller til tidsskrifter og aviser.

Bidragyder til adskillige digt- og novelleantologier, udsendt af bl.a. Fremad og Gyldendal.

Desuden revy- og sangtekstforfatter.

Foredragsholder bl.a. om alkoholisme/misbrug og de etablerede behandlingsformer contra Minnesota-modellen.

Henrik Ruben Genz

Født 1959. Grafiker/billedkunstner og videoinstruktør. Nu instruktørellev på Den danske Filmskole, København. Videoproduktioner bl.a. »Eternal Winter«, »Jes Nordby-portræt«, »Be-Dorian project«, »De keder sig osse i togene«, »På lur i kulissen«, »Catwalk«, »Rasmus å æ rudde«, »Small Talk«, »Den mand kunne jeg bare stole på« og »Carwash«.

Hans Chr. Nedobrowsky

Født 1955. Journalist Danmarks Radio, Vejle. Bl.a. radiomontagen »Erindringen om en flugt«. Samarbejde med Henrik Ruben Genz om bl.a. »Eternal Winter«, »Small Talk« og »Den mand kunne jeg bare stole på«.